

Les 06 – Het lidwoord

Het Hebreeuws is zeer zuinig met lidwoorden, er is slechts één bepaald lidwoord, bestaande uit één letter, ה, met de betekenis 'de' of 'het'.

Het Hebreeuws kent geen onbepaald lidwoord 'een'; יום (yom) betekent dus 'dag' of 'een dag'.

Oorspronkelijk kan de vorm van het lidwoord הַל (hal) zijn geweest (zoals het Arabische lidwoord 'al', in 'algebra' en 'alchemie'), waarbij de ל is geassimileerd met de er op volgende medeklinker, die daarom zo mogelijk een dagesj forte (verdubbeling van de klank) krijgt.

De vorm is gewoonlijk הַ, b.v. הַמַּלְכָּה hammalkáh, de koningin

Geen dagesj krijgen de keelletters א, ע, ח, ה, א.

Voor de letters א, ע, א verlengt de a-klank tot á: הַ, b.v. הַאֵינַן há'ayin, het oog

Voor ה en ח blijft het lidwoord gewoonlijk הַ ha.

Voor ע en ה (benadrukt) wordt het lidwoord הַ há.

Voor ע en ה (niet benadrukt) wordt het lidwoord הַ hè.

Voor הַ en הַ wordt het lidwoord ook הַ hè.

Bij het moderne Hebreeuws lijkt men zich niet zo veel aan te trekken van deze regels.

Bij enkele woorden wordt de eerste klank verlengd bij het voorvoegen van een lidwoord:

Berg	הַר	har (m)	הַהַר	háhar (Maar: הַהַרִים hèháriem)
<i>Denk aan Berg Megiddo, Har Megiddo, in het Grieks verbasterd tot Armageddon</i>				
Land	אֶרֶץ	èrètz (v)	הַאֶרֶץ	há'arètz (ook een dagblad in Israël)
Volk	עַם	am (m)	הָעַם	há'am
Ramp, slechtheid	רָע	ra (m)	הָרָע	hárá
Arke, kast	אָרוֹן	áron (m!)	הָאָרוֹן	há'áron
Feest	חַג	chag (m)	הַחַג	hèchág
Stier	פָּר	par (m)	הַפָּר	hapár

Het lidwoord is van oorsprong een aanwijzend voornaamwoord, en wordt soms nog hiervoor gebruikt: יום yom (m) Dag הַיּוֹם hayyom Deze dag, vandaag

לַיְלָה lailáh (m) Nacht הַלַּיְלָה hallailáh Deze nacht, vannacht

Op dezelfde manier: deze week, deze maand, dit jaar.

Het lidwoord kan worden gebruikt als aanroep (vocatief):

בַּעַל	ba'al (m)	Heer	הַבַּעַל	haba'al	O Ba'al!
מוֹרֶה	morèh (m)	Leraar, meester (m)	הַמּוֹרֶה	hammorèh	Meester!

Het lidwoord kan worden gebruikt om de beste van een groep aan te geven:

אֱלֹהִים	èlohiem	God	הָאֱלֹהִים	há'èlohiem	Dè God
----------	---------	-----	------------	------------	--------

De naam van een persoon of plaats krijgt nooit een lidwoord, behalve נָגַב {nègèv} en גַּלִּיל {galil}.

Het lidwoord הַ is als voorvoegsel nauw verbonden met het zelfstandig naamwoord, èn met het bijbehorende bijvoeglijk naamwoord of aanwijzend voornaamwoord, en wordt daar herhaald: הַכַּף הַזֹּאת {hakaf hazot} deze lepel, en הַכַּף הַטּוֹבָה הַזֹּאת {hakaf hattováh hazot}, 'de lepel, de goede, deze', deze goede lepel. Zie les 22 Bijvoeglijk Naamwoord.

Woordenschat: De familie, waarmee we wat vooruitlopen op les 10 Meervoud

	<i>Enkelvoud</i>		<i>Meervoud</i>	
Zoon	בֵּן	ben (m)	בָּנִים	bániem
Zoon (Aramees)	בָּר	bar (m)		
Dochter	בַּת	bat (v!)	בָּנוֹת	bánot
Vader, voorvader	אָב	áv (m!)	אָבוֹת	ávot
Vader, pappa	אָבָא	abbá (m)		
Moeder	אֵם	em (v!)	אִמוֹת	imot of אִמָּהוֹת imáhot
Mama	אִמָּא	imá (v)		
Broer, relatie	אָח	ách (m)	אָחִים	achiem
Zuster; verpleegster	אָחוֹת	áchot (v)	אָחִיּוֹת	ácháyot
Oom; vriend, geliefde	דּוֹד	dod (m)	דּוֹדִים	dodiem
Tante	דּוֹדָה	dodáh (v)	דּוֹדוֹת	dodot
Grootvader, opa	סָבָא, סָב	sáv, sabá (m)	סָבִים	saviem
Grootmoeder, oma	סַבְּתָא, סַבְּתָא	savtá (v)	סַבְּתוֹת	savtot
Kleinkind, kleinzoon	נֶכֶד	nèchèd (m)	נֶכְדִּים	n ^e chádiem
Kleindochter	נֶכְדָּה	nèchdáh (v)	נֶכְדוֹת	n ^e chádot

Opdracht 1: Vertaal in het Hebreeuws en geef de uitspraak:

De tante .....

De pappa .....

De grootmoeder .....

Vier broers .....

De zusters .....

Vijf zonen .....

Drie opa's .....

Opdracht 2: Plaats uitspraaktekens waar nodig, geef de uitspraak en vertaal:

אלף נכדות .....

הבנים .....

הנכדים .....

הבת .....

הבר .....

הצ'יפס .....

ג'ורג' .....

Opdracht 3: Wanneer je dit interessant vindt, vergelijk de vorming van de meervouden in de woordenschat met de klankwetten in les 05.

Bronnen: Leerboek der Hebreeuwsche Taal, rabbijn S.Ph de Vries, Teach Yourself Biblical Hebrew, prof. R.K. Harrison; Hebrew with Pleasure, Edna Kadman; Millon.

Zie ook: Videoles van prof. dr. Piet van Midden, https://webapp.fkt.uvt.nl/bho/plugin_wiki/page/hebreeuws, regel 13 Het Lidwoord